

POLONYALI YAZAR STEFAN ŻEROMSKI'NİN *ERKEN BAHAR* BAŞLIKLIL ROMANIL ÜZERİNE BİR İNCELEME

Sabire Arık*

Özet

Stefan Żeromski (1864-1925) Polonya devletinin yeni kurulduğu özgürlük yıllarında kaleme aldığı "Erken Bahar" romanı ile dönemin politik-toplumsal olaylarına değinirken ülkesinin geleceğine dair tehlikelere dikkat çekmek ister. Özellikle Polonya'da ortaya çıkma ihtimalinin olduğunu düşündüğü Rusya'daki 1917 yılı komünist devriminin olumsuz yönleri üzerinde durur. Ülkedeki olumsuzlukları gidermeye yönelik ortaya çıkan programlar hakkında eleştirilerini ortaya koyar. Yayınlandığı yıllarda büyük tartışmalara yol açar. Polonya toplumunun savaş sonrası toplumsal-politik yapısını gösteren önemli eserlerden biridir.

Anahtar sözcükler: Polonya, Stanisław Żeromski, Erken Bahar, Polonya Edebiyatı, Politika

Abstract

Analysis on Polish Writer Stefan Żeromski's Novel "Early Spring"

Stefan Żeromski (1864-1925) was a Polish writer and journalist, nominated for the Nobel Prize for literature in 1924. He began writing short stories and drafts for novels. The appearance of Żeromski's last novel in 1925 was accompanied by heated debates and discussions. Some of Przedwiosnie's readers interpreted the final scene, in which the main character joins the march on the Belwedwe (the seat of the president of Poland) as a call to revolution. The writer was accused of leftist convictions and of propagating communist ideology. As well as accusations of the

---

* Dr., Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Leh Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı.

anti-Polish climate of the book, there were also complaints about its promoting a “pornographic atrocity.” Others reproached Żeromski for warping leftist ideals. Żeromski refused to allow his views to become overwhelmed by pro-communist propaganda. He presented himself as creator full of dashed hopes, unwilling to surrender his unflinching vision of the contemporary world. “I was never partial to revolution, that is, to the murdering of people by other people for the sake of things, goods and Money. In all my writing, and especially in Przedwiosnie, I have expressively condemned Bolshevik slaughter and torture”, Żeromski wrote.

Key words: *Polonya, Stanisław Żeromski, Early Spring, Polish literature, politics*

*“...yazarın, yeni oluşan toplumsal ve politik şartlarda Polonya'nın önüne çıkan sorulara cevaplar aradığı ortak vicdanın fevkalade bir muhasebesi...”
(Krzyżanowski, 1969;519)*

Romantik dönemin politik Polonyalı göçmenlerinin, özellikle Adam Mickiewicz'in (1798-1855) şiirlerinde sembolleştirdiği özgürlük hayalleri 1795'de başlayan ve 123 yıl süren işgal döneminin ardından ancak 1918'de gerçekleşir. Fakat özgürlüğün ve kurulan devletin verdiği bu mutluluğun yerini kısa süre içinde bütün bir ulusun önünde uzanan sancılı bir dönem alır. Savaş nedeniyle bozulan ekonomi, olmayan hukuk sistemi, işgalciler tarafından yapılan çeşitli politik çağrılar Polonya devletinin yeniden yapılması konusunda önemli engeller oluşturur. Toplumun her kesiminde yeni kurulan devlete dair geçmişten gelen hayallerle var olan gerçekler arasında gidip gelen dengesiz yansımalar görülür; çünkü geçen işgal yılları, bir gün mutlaka kendi devletine sahip olabilmenin bir ulusal amaç olduğu yıllardır, dolayısıyla kurulan devletin yoksulluğu ve kötü yaşam koşullarını yok eden, adaletli, daha önce hayal edildiği şekilde olması beklenmektedir. Halbuki var olan gerçekler, bu romantik hayallerin gerçekleşebilirliğini sorgulamakta, elde edilen bu özgürlüğün ilk adım olduğunu, fakat demokratik ve bağımsız bir devlet sisteminin sürdürülebilmesinin çok daha zor olacağını göstermektedir. İşte Polonya Cumhuriyetinin gelecekteki yolunu belirleyecek olan önemli bir döneme böylece girilmiş olunur.

Bu dönemde ülkede yaşanan iç karışıklıklar ve iktidar savaşları politik yapının gittikçe dağılmasına ve parçalanmasına neden olur; pek çok parti ortaya çıkar, nitekim bunlardan hiç biri mecliste çoğunluğu sağlayamaz, dolayısıyla hükümet kurmak gerektiğinde, koalisyonlar oluşturmak zorunda kalınır (Radziwiłł, Roszkowski, 1994; 140). Mecliste ve kurulan hükümetlerde sürekli krizler yaşanır. Örneğin 1919 ile 1925 yılları arasında Polonya'da 17 kabine kurulur, doğal olarak kurulan her kabinenin ömrü üç

ya da beş ayı geçmez (Nowacka, 2000;12). Bu iktidar için yapılan kirli savaş metotlarını Polonya'nın bir diğer önemli yazarı olan Juliusz Kaden-Bandrowski *General Barcz* (1923) romanında çok detaylı şekilde dile getirmiştir.

Bu dönemde ekonomik ve toplumsal durum da gittikçe kötüye gitmektedir; pahalılık artmakta, para değerini kaybetmektedir. Devletin ticari bilançosu sürekli olumsuzdur, sanayi ise rekabet edememekte, arka arkaya yurt dışındaki pazarları kaybetmektedir. Ekonomik kriz, işsizlik, grev dalgaları sürekli büyümektedir. 1922'de Polonya'nın ilk cumhurbaşkanı Gabriel Narutowicz'in öldürülmesi, 1923 Kasım ayında ise polis güçleri ile işçiler arasında ortaya çıkan çok kanlı çatışmalar bu olumsuz tabloya eşlik eder (Garlicki, 1998; 313). Görüldüğü gibi kısa süre önce özgürlüğünü elde eden ülkenin geleceğine dair sorulara cevaplar arayan yazarların, 20'li yılların başlarında bu şartlar altında Polonya politik romanına yönelmiş olmaları hiç şaşırtıcı görünmemektedir. Nitekim konumuz olan Żeromski'nin *Erken Bahar*'ı (1925) gibi, yukarıda bahsettiğimiz Julian Kaden-Bandrowski'nin *General Barcz*'ı, Andrzej Struga'nın *Pokolenie Marka Świdry* (Marek Swida'nın Kuşağı, 1925), Zofia Nałkowska'nın *Romans Teresy Hennert*'i (Teresa Hennert'in Aşkı, 1923) de yine Polonya'nın politik-toplumsal durumunu gözler önüne seren önemli eserlerdir.

Polonyalı yazarlar doğal olarak yaşanan olaylara, ülkenin iç atmosferinde oluşan bu kaosa daha eleştirel gözle bakmaktaydılar. Polonya'nın önemli yazarlarından konumuz olan Stefan Żeromski (1864-1925) de, Polonya devletinin bu yeniden inşa sürecine daha çabuk uyum sağlaması gerektiğinin altını çizenlerdendir. Żeromski özgürlük sonrası Polonya'nın Baltık denizine yeniden dönüşünün mutluluğunu¹ *Kıyı Üçlemesi* (*Trylogia Nadmorska - Wisła, Wiatr od Morza ve Międzymorze* (1918-1923)'nde dile getirirken, konumuz olan son eseri *Erken Bahar* (*Przedwiośnie*) da yaşanmakta olan bu toplumsal - politik sorunlara yönelir. Çünkü diğer bazı yazarlar gibi, özgürlüğün elde edilmesinden doğan bu coşkunun çok kısa süreceğini, çünkü politik, toplumsal, ekonomik pek çok sorunun kapıda beklediğini o da çok yakından görmektedir. Żeromski işgal döneminde hayal edilen o mükemmel devlet yapısının sağlanamamış olmasından doğan huzursuzlukları, toplumda oluşan ideolojik karşıtlıkları, geleceğe dair gittikçe artan şüpheleri, kaygıları *Erken Bahar* romanının baş kahramanı Cezary Baryka'nın aracılığıyla topluma aktarmak ister. Yarattığı baş kahramanı, aynı zamanda doğru olduğuna inandığı idealleri için hizmet etmeye hazır, ısrarla toplumda kendine bir yer edinmeye çalışan bütün bir

¹ Polonya bu karışıklıklar içinde çok az da olsa önemli başarıları da elde etmekteydi. Gdynia'daki limanın inşası bu başarılarından biridir. Żeromski bu olaydan dolayı çok heyecanlanmakta, kalemiyle destek olmaktadır (Brunicki, 1990: 32).

Polonya gençliğini de temsil etmektedir. Yazar, zeki, anlayışlı, toplumsal konulara duyarlı yarattığı bu kahramanı XIX. yüzyılın entelektüel modelini XX. yüzyıla taşıırken, onu bu yüzyılın çeşitlendirdiği olayların tecrübeleriyle de donatır; örneğin, romanının başlarında genç kahramanını Rusya'daki komünist devrimle ve I. Dünya Savaşıyla tanıştırır. Babasının ağzından dinlediği “*camdan evler*” mitiyle işgal dönemi Polonya toplumunun devlete dair beklentilerini, hayallerini öğretir. Bir süre sonra ise onu kendi ülkesinin gerçekleriyle yüzleştirirken Polonya-Rusya savaşına sokarak (1920) Polonyalılık ruhunu aşılır. Bütün bu tecrübelerin eşliğinde Żeromski kahramanını olgunlaştırırken onun karakterini ve dünya görüşünü de şekillendirmiş olur. Yazar *Erken Bahar* romanının sonlarına doğru, olgunlaştırdığı kahramanı Cezary Baryka'ya ülkesindeki kötü durumu düzeltmeye yönelik ortaya atılan politik programların - tabii ki, kendi görüşleri doğrultusunda - bir değerlendirmesini yaptırır.

Żeromski'nin *Erken Bahar* romanı, genç Polonya devletinin 20'li yıllarındaki toplumsal-politik durumunu yansıtan, ülkenin önünde duran tehlikelere işaret eden, özellikle komünist devrime karşı halkı ve hükümeti uyaran bir eserdir. Eser Baryka ailesinin Bakü'deki yaşamının tanıtıldığı bir girişle birlikte “*Camdan Evler*”, “*Nawłoc*” ve “*Doğudan esen Rüzgar*” başlıkları altında üç bölümden oluşmaktadır. Bu bölümler eserin baş kahramanı olan Cezary Baryka'nın olgunlaşma süreciyle bağlantılı bir birini takip etmekte, karşılıklı olarak birbirlerini tamamlamaktadırlar. İlk bölümünün konusu, Hazar Denizinin batı kıyısına yerleşmiş olan sanayi ve ticaret merkezi Bakü'de geçer. Bakü o zamanlar Türkler, Tatarlar, Ermeniler, Ruslar ve Polonyalılarla çok uluslu bir şehir görünümündedir. Żeromski bu bölümde Bakü'de bulunan Baryka ailesinin yaşamını anlatırken, geri planda Polonya'ya sıçramasının an meselesi olduğunu düşündüğü devrim kavramını ortaya atar. Dolayısıyla yazar, kahramanı Cezary Baryka'nın çocukluk ve gençlik dönemiyle sarmaladığı Rusya'daki 1917 yılı komünist devrimini ve toplumda yarattığı kötü etkilerini anlatır. İkinci bölümde toplumu 20'li yılların başlarındaki Polonya gerçeğiyle yüzleştirirken üçüncü bölümde de politik romanın özelliği gereğince Polonya'nın geleceğine dair sorulara cevaplar arar.

Żeromski *Erken Bahar* romanının ilk bölümünü Rusya'da 1917 yılında yaşanan devrimin etkisi altındaki Bakü'de oluşturarak devrim olaylarının gerçekçi bir resmini çizmek, bu doğrultuda çok yönlü bir değerlendirmeye gitmek ister, çünkü bu sayede devrim kavramının Polonya toplumu tarafından daha doğru algılanacağını düşünmektedir. Nitekim bu çok yönlü değerlendirmelerin, anlatılan olayların gözlemcisi ve katılımcısı konumunda olan baş kahramanın düşüncelerinin roman içindeki değişimi ölçüsünde çeşitlilik kazandığını gözlemleriz. Çünkü Cezary'nin olgunlaşma süreci onun dünyaya bakış açısının ve görüşlerinin değişimini getirir; örneğin

başlangıçta çok genç olan kahraman doğal olarak ve hiç kritik etmeden devrim hareketine katılır, çünkü onda okul ve evin baskısından kurtulma ihtimalini görür (Żeromski, 1982:29). Devrim onun için o zamanlar özgürlük, bağımsızlık, gündelik sorumluluklardan kaçış ve cezasızlıktır. Cezary mitinglere, toplantılara katılırken yapılan konuşmaların, kurulan mahkemelerin anlamını bilmeden, devrimin bütün faaliyetlerini coşkuyla yerine getirmektedir. Fakat devrim Bakü'de şehrin günlük yaşamını karmaşa içine sokmuş: dükkanlar ve devlet daireleri kapanmış, yiyecek-içecek sıkıntısı baş göstermiş, soygunlar, mitingler ve ölümler başlamıştır (Kurat, 1999: 433). Bu yaşanan olumsuz olaylar hakkında etrafıca düşünmeye başladığında, artık genç Cezary'nin devrime karşı başlangıçtaki coşkusu da sönmeye, bakış açısı değişmeye başlar. Özellikle yazarın devrimin kötü sonuçlarını sembolize ettiği, ölmüş annesinin altın yüzüğü, derisiyle birlikte zorla parmağından çıkartılmış elinin görüntüsü onu derinden etkiler ve babasıyla birlikte hiç tanımadığı ülkesi Polonya'ya dönmesine neden olur (Żeromski, 1982: 39).

Yazar ülkeye dönüş yolunda kahramanı Cezary'ya, dolayısıyla Polonya toplumuna da, Rusya'nın dehşet verici bir kaos ve anarşi içine batmış olduğunu, günlük yaşamın devrim teorisi ile uyum sağlayamadığını gösterirken, aslında devrimin özgürlük, eşitlik, adalet getirmesi, üzüntüleri yok etmesi beklenirken, suçun, ölümün, katliamın, intikamın, açlığın, yoksulluğun ve yıkımın sembolü haline geldiği gerçeğinin altını bir kez daha çizer (Żeromski, 1982: 84).

Görüldüğü üzere Stefan Zeromski, *Erken Bahar* romanında ideolojik değeri hakkında fazla bilgi vermediği, daha çok sonuçlarıyla ilgilendiği devrim kavramının karşısında olduğunu ısrarla belirtmektedir. Ülkedeki kötü durum düzelmediği takdirde, çok kısa bir süre sonra Polonyalıların da bu kavramla karşı karşıya kalacaklarını ve bu durumun devletin varlığı için büyük bir tehdit olduğunu belirtirken, özellikle dünyadaki adaleti ve düzeni sağlamanın yolunun devrim olmadığını vurgular; yazar korkunç bir iç savaşın kapıda olduğu gerçeğiyle Polonyalıları korkutmak, ülkede yaşanabilecek benzer olaylara karşı onları frenlemek, özellikle devrimin iyi olduğuna inananları uyarmak ister. Żeromski aslında ülkesinde yaşanan adaletsizliklere ve insanların yoksulluğuna karşı çok duyarlıdır, fakat, devrimi kabul etmek istemez, çünkü aynı Zygmunt Krasiński'nin *Nieboska Komedia* (İlahi Olmayan Komedi) (1835)'sında sergilediği gibi², devrimi büyük bir Apokalipsa, bir felaket olarak algılar ve devrim hareketlerinde kör bir intikamın ihtirasını, suçsuz insanların ölümünü ve korkunç şekilde akan kanı görür.

² Polonyalı Romantik yazar Zygmunt Krasiński de eserinde devrime karşı bir tavır görülmektedir. Aynı şekilde onun eserinde de ne soylular ne de devrimciler kazanır. Yazar bütünüyle tarafsızlığını korumaktadır (Yüce, 2002: 160)

Żeromski hiçbir şekilde kabul etmediği devrim kavramına karşı Polonya halkına bir alternatif sunmakta gecikmez. Bakü'den Polonya'ya yapılan uzun ve zahmetli yolculuk sırasında, baba Seweryn Baryka'ya ölmeden önce oğluna, akrabası olan doktor Baryka'nın girişimleri sayesinde Polonya'da ortaya çıkan "*cam evler*" mitini anlattırır (Żeromski, 1982: 75); bu yerleşimler deniz kenarında ortaya çıkmaktadır, çünkü okyanus akımlarının enerjisinden bilimsel olarak faydalanılırken, aynı zamanda okyanus toprağından da yapı materyali olarak cam elde edilmektedir. Camdan yapılan bu evler sayesinde ideal temizlik elde edilmektedir, yazın soğuk su evleri dolaşırken kışın da bu su sıcak olarak evleri ısıtmaktadır. Evler hazır cam malzemelerden inşa edilmektedir, dolayısıyla inşası yalnızca birkaç gün almaktadır. Bu evler özellikle ucuz, herkesin elde edebileceği, ülke peyzajına uygun tasarlanmıştır. Cam evler dünyasında hüküm süren demokratik sistemin temelinde adalet ve eşitlik yatmaktadır. Her kesimin özgürce yaşaması ve eşit haklara sahip olması bu toplumda anlaşmazlıkları, kavgaları yok ederken, iyi yaşam koşullarını, insana saygıyı da getirmiştir. Żeromski camdan evler mitiyle, devrime alternatif olarak, kanlı çatışmalar yolunu izlemeyen, fakat sonunda insanları iyi yaşam koşullarına kavuşturan, aşamalı bilimsel reformların yardımıyla toplumsal değişimlerin gerçekleşebileceğini gösterir. Kısacası Żeromski, romanının başında gösterdiği devrimsel yıkım ve felaketlerin karşısına, bu ütöpik söylemle, bir anlamda temelinde kimsenin zarar görmediği, halkı refaha götüren bilimsel inşaat vizyonunu çıkartır.

Bilinçli olarak esere sokulan, bütünüyle hayalden ibaret olan bu idealist tablo, bildirimizin başında bahsettiğimiz Polonya'nın işgal döneminde toplumda oluşan mükemmel ülkeye dair romantik hayallerin yok olduğunu da göstermektedir. Henüz hiç tanımadığı ülkesi Polonya'ya yaptığı yolculukta Cezary, sınıra yakın bir kasabanın gri gerçekleriyle ilk karşılaşmasında, bu camdan Arkadia³ nın yalnızca ölmekte olan babasının hastalıklı fantastik yanılması olduğunu anlar ve babasına "*Cam evlerin nerede, baba?*" diye seslenir (Żeromski, 1982: 107). Burada aslında soruyu soran Żeromski'nin ta kendisidir, büyük bir bölümü açlık ve sefalet içinde yaşayan Polonya halkına "*123 yıl süren zorlu işgal yıllarında kurduğumuz hayallerimiz şimdi nerede?*" diye seslenmektedir. Dolayısıyla bu camdan evler düşüyle Polonya'nın bel bağladığı ideallerin ne kadar kırılğan olduğunu da betimler.

Cezary'nin karşılaştığı Polonya gerçeği Seweryn Baryka'nın cam evler hayalini gerçekleştirmekten çok uzaktır (Żeromski, 1982; s.109). Dolayısıyla Żeromski kahramanını Polonya'nın çeşitli şehirlerinde, örneğin, yoksul bir köy olan Chłodek'te, Wielosław aristokrasisine ait olan Nawłoc'ta, hatta

³ Arkadia – sonsuz mutluluk ülkesi, yeryüzü cenneti (Peloponeski yarım adasındaki tarihi şehir isminden) (Słownik Języka Polskiego, 1978).

devletin başkenti ve politik yaşamın merkezi olan Varşova'da gezdirirken, bu yer değiştirmeler sayesinde Polonya'nın o döneme ait çeşitli toplumsal çevrelerini yansıtarak düşlenen ülke ile var olan arasındaki farklılıkları daha gerçekçi göstermek ister.

Zengin toprak sahibi kesimle, köy ve şehirlerde yaşamakta olan yoksul halk arasında çok büyük farklılıklar gözlemlenir. 1920'de Cezary tanıştığı Hipolit Wielosławski tarafından Nawłoc'a davet edilir (Żeromski, 1982: 120). Nawłoc'daki yaşam Adam Mickiewicz'in *Pan Tadeusz* (Mickiewicz, 1986) romanındaki Soplica tablosunu hatırlatan zenginlik, bolluk ve güzellikler içinde tasasız geçmektedir (Żeromski, 1982: 138). Burada Cezary, sevdiği kadın Laura Koscieniecka ile güçlü gençlik duygularını yaşama imkanı bulur (Żeromski, 1982: 194). Fakat aynı zamanda Wielosławski'lerin çevrelerinde olup biten olaylara karşı hiç kafa yormadıklarını, düzeltmek için bir şey yapma gereği duymadıklarını, öyle kaygısızca yaşamakta olduklarını fark eder. Çünkü çok yakınlarında, kendi toprakları üzerinde bulunan köylerde açlık ve yoksulluk olabildiğince sarsıcı sürmektedir (Żeromski, 82: 252). Topraksız köylülerin bütün çabaları sadece hayatta kalabilmek, en ilkel şartlarda yaşamlarını sürdürebilmektir. Yaşadıkları açlık ve yoksulluk onların yaşamlarını sürdürebilmek için yemek bulmanın dışında başka bir şeyle ilgilenmelerine de izin vermemektedir. Diğer taraftan başkent Varşova'da da durum bu köylerden farklı değildir; işçiler kötü şartlarda, sürekli hasta, yoksulluk içinde yaşamlarını sürdürmektedirler. Kısacası hiçbir yerde cam ev inşa edilmemektedir. Żeromski'ye göre pek çok mutsuzluğun ve adaletsizliğin hüküm sürdüğü şu anki özgür ve bağımsız Polonya'nın daha yapması gereken çok şey vardır.

Bütün esere politik roman özelliği veren üçüncü bölümde yazar, ülkedeki bu yapılması gerekenlere yönelik; hükümetin ve devrim taraftarlarının iki politik programını sunar ve kahramanı Cezary'nın aracılığıyla bu iki karşıt tarafın sunduğu programların eksikliklerini ve olumsuzluklarını Polonya toplumuna gösterir. Romanda hükümet tarafını Baryka ailesinin eski aile dostları Szymon Gajowiec temsil etmektedir. Bu kişi Cezary'nın yanında çalıştığı, Bir Devlet Bakanlığının üst dereceli memurudur. Szymon Gajowiec yurtsever, çıkar gözetmeyen, dürüst ve güçlü biri olarak gösterilir. Değişim sürecinin aşamalı reformlara dayandırıldığı realist bir program sunmaktadır; öncelikle ülkenin bağımsızlığı garanti altına alınmalıdır; dolayısıyla ordunun mutlaka güçlendirilmesi, çok yönlü bir polis teşkilatı ile toplumsal düzenin ve huzurun sağlanması, eğitimin yaygınlaştırılması, cehaletin yok edilmesi, aşamalı reformların sayesinde ülkenin ekonomik durumunun düzeltilmesi planlanmaktadır. Fakat Cezary'ya göre özellikle bir an önce toprak reformu yapılmalı, yoksulluğu ortadan kaldıracak acil önlemler alınmalıdır (Żeromski, 1982: 330). Gajowiec ise öncelikle devlet yapısının güçlü temellere oturtulması gerektiğini, ancak

ikinci planda yoksul yaşam koşullarının düzeltilmesine yönelik reformların yapılabileceğini savunmaktadır:

“Bu daha başlangıç! Bunun düzelmesi için birkaç yıl geçmesi gerekir! (...) Henüz kendimiz bile neyin nasıl olacağını bilmiyoruz, çünkü yüzümüze esen henüz baharın ilk rüzgarları. Yıllarca hayal ettiğimiz rollere çıkıyoruz ve ileride daha neler olacağını şimdiden bilemeyiz. Artık kendi sabanımıza, kendi kazmamıza, küreğimize koyuluyoruz, tabii ki, beceriksiz ellerimiz. (...) --Kendi gerçek baharımıza ulaşacağımıza inanıyoruz...” (Żeromski, 1982: 277)

Polonya’da devrime gidilmesinin bir zorunluluk olduğunu belirten Antoni Lulek ise Gajowiec’in ve hükümetin karşısında yer almaktadır. Lulek fanatik bir devrimcidir, genç Polonya devletinin her türlü yenilgi ve başarısızlıklarından mutluluk duyan, şu anki sistemin değişmesini isteyen, bağımsız Polonya faktörünü çürütmek için uğraşan birisidir. Bu adaletsiz kapitalist sistemin çökeceğini, bir devrimin mutlak yapılması gerektiğini belirtmektedir (Żeromski, 1982: 292)

Żeromski gibi kahramanı Cezary da bu iki programa karşı şüpheli yaklaşmaktadır. Cezary’ya göre devlet tarafından önerilen reformların yoksulların yaşam şartlarını hemen değiştirme ihtimali yoktur. Ancak diğer taraftan Cezary kararlı şekilde Lulek tarafından önerilen devrim yolunu da kabul etmek istemez. Çünkü her şeyden önce devrimin gerçek yüzünü Bakü’de tanımıştır ve onun beraberinde yıkımı ve kaosu getireceğini tecrübeleri sayesinde çok iyi bilmektedir. Diğer taraftan yıllardan beri yoksulluk ve kültürel eğitimsizlik içinde yaşayan işçi toplumunun bütün bir ülkeyi birden bire yönetmeye kalkması Cezary’ya çok gerçekçi gelmez., tabii ki, yazara da (Żeromski, 1982:313).

Buna karşın romanın son sahnesinde işçilerin Belweder’e doğru yürüyüş konvoyunun başında Cezary görülmektedir (Żeromski, 1982: 339). Cezary Baryka’nın bu mitinge katılması, devrimcilerle aynı sırada yer alması, kahramanın devrim taraftarı program tarafında yer aldığı yönünde değerlendirilebilir. Oysa yazar romanının daha en başından itibaren devrim taraftarı olmadığını altını çizmektedir; bu şekilde tek yanlı bir düşüncüyü savunmaktan roman boyunca kaçınmıştır. Dolayısıyla yazar bu çok çarpıcı son sahneyle, toplumda temel-radikal değişimlerin mutlaka yapılması gerektiğine işaret eder, fakat aynı zamanda Polonyalılara kendi gelecekleri üzerine mutlaka etraflıca düşünmeleri gerektiğini de vurgular. Daha da önemlisi hiçbir politik doktrine bağlanılmaması gerektiğinde ısrarcıdır. Bir şeyler yapılması gerektiğinde, bunun yalnızca belirli bir grup için değil de, bütünüyle Polonya’nın iyiliği için yapılması gerektiğini gösterir.

Sonuç olarak eserin bütününe kapsayan romanın başlığı, öncelikle yeni kurulmuş olan Polonya’nın 20’li yıllardaki durumunu sembolize eder. *Erken*

Bahar geçici bir dönemdir, Mayıs ayında gelecek olan çiçeklenmenin habercisidir. Dolayısıyla başlık Polonya'nın daha güzel bir geleceğine dair umutları fısıldarken, aynı zamanda ülkenin geleceği üzerinde etkili rol oynayabilecek tehlikelere ve yaşanacak bütün zorluklara da dikkat çeker. *Bahar öncesi* demek büyük olasılıkların, aynı zamanda devletin geleceğine dair alınan zor kararların da dönemi demektir. İşte Żeromski *Erken Bahar* romanıyla yeni kurulan Polonya'nın geleceğine dair olasılıkları önceden göstererek toplumu uyarmayı hedeflemiştir.

Peki Żeromski gerçekten bu eseriyle Polonya toplumunun dikkatini çekebilmiş miydi? Bunu 1925 yılında yayımlanmasından sonra ortaya çıkan tartışmalardan anlayabiliyoruz; yazar, eserinde eleştirdiği her iki taraftan da büyük tepkiler alır. Hatta yaşamının son günlerinde ailesinin yaşamının tehlikede olduğunu hissettirecek saldırılara hedef olur, romanı toplatılır. Fakat bütün bu tartışmalara rağmen, toplumda bir şok etkisi yapabilmiş, bu ülkenin geleceğine dair tartışmaları başlatabilmiştir.

KAYNAKÇA

- BRUDNICKI, Jan Z. (1990). *Stefan Żeromski, Przedwiośnie*. Warszawa: Jota .
- GARLICKI, Andrzej. (1998). *Historia 1815-1939, Polska i Świat*. Warszawa: Scholar.
- HUTNIKIEWICZ, Artur. (1960). *Stefan Żeromski*. Warszawa: Wiedza Powszechna.
- KRZYŻANOWSKI, Julian. (). *Dzieje Literatury Polskiej*. Warszawa: PWN.
- KURAT, Akdes Nimet. (1999). *Rusya Tarihi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Maciąg Włodzimierz. (1997). *Przedwiośnie Stefana Żeromskiego*. Kraków: Lektury Polonistyczne, *Dwudziestolecie Międzywojenne II Wojna Światowa*, Tom Pierwszy, Universitas.
- MICKIEWICZ, Adam. (1986). *Pan Tadeusz*. Warszawa: Książka i Wiedza.
- MIŁOSZ, Czesław. (1994). *Historia Literatury Polskiej*. Kraków. Znak.
- NOWACKA, Teresa. (2000). *Dwudziestolecie Międzywojenne*. Warszawa.
- RADZIWIŁŁ, Anna, Roszkowski, Wojciech. (1994). *Historia 1871-1945*. Warszawa; PWN.
- YÜCE, Neşe. (2002). *Polonya Edebiyatında Aydınlanma-Romantizm-Realizm*. Ankara: Kültür Bakanlığı.
- ŻEROMSKI, Stefan. (1982). *Przedwiośnie*. Wrocław: Biblioteka Narodowa (1978). *Słownik Języka Polskiego*. Warszawa: PWN